

Üçten Dokuz Boşsun (Boş ol) Demek Hükmü Nedir? Geçerli midir?

Soru: Bizim örfümüzde üçten dokuz kadın boşamak çok yaygın bir şey. Benim bildiğim kadın boşamanın nihai sınırı üçtür. Ama bu şekildeki bir talak şeklinde kadın dokuz kez mi boşanmış oluyor. Yani sormak istediğim şu; böyle verilmiş olan bir talakın hükmü var mıdır? Varsa nedir?

Cevap: Bu şekilde verilen bir talak üç boşama olarak geçerli olur. Soruda belirtilen “**talak** vermenin nihaî sınırının üç olduğu” şeklindeki bilgi doğrudur. Özelde Karadeniz bölgesinde genelde ise ülkemizin bir kısım memleketlerinde özelleşmiş olan “**üçten dokuz şart etmek**” fıkıh kitaplarımızda işlenen bir mevzudur. Kişinin gaye ifade eden bir harf kullanarak vermiş olduğu talak hususunda imamlarımız ihtilaf etmişlerdir.

9 TALÂK OLUR MU; SAİH MİDİR?

İmam Ebu Hanife'ye göre gaye ifade eden bir harf kullanılarak verilen talakta son taraf dâhil olmayıp baş taraf dâhil olur. **İmameyn**'e göre baş da son da dâhil olur. **İmam Züfer**'e göre ise ne baş ne de son talaklardan sayılmaz. Örneğin; soruda sorulan misalin bu görüşlere göre uygulamasını yapacak olursak, yani kişinin hanımına “üçten dokuz boşsun” şeklindeki sözünü bu görüşler ışığında değerlendirecek olursak İmam Ebu Hanife'ye göre son taraf olan dokuz sayısı talaka dâhil olmadığından dolayı, kadın altı talakla boş olacaktır. Talakın nihai sınırı da üç olduğu için buradaki üç talak ziyade olacak ve bu kadın üç talakla boş olmuş olacaktır.

İmameyn'e göre ise böyle bir durumda baş ve son taraf da konuya dâhil olacağından dolayı kadın yedi talakla boş olacaktır. Dördü zaid olarak kabul edeceğimizden yine bu kadının üç talakla boş olduğunu söylememiz gerekecektir.

İmam Züfer'e göre ise baş da son da dâhil olmadığından kadın beş talakla boş olacak ve ikisi zaid sayılacaktır. Bu konuda fıkıh kitaplarımızda genellikle İmam Ebu Hanife'nin görüşü evvela zikredilmektedir.[1] Bu da bize bu görüşün fukaha katında daha tercihe şayan olduğunu gösteriyor olsa gerektir.

Görüldüğü üzere bu şekildeki bir ihtilafın semeresi sorulan soruda çıkmıyor. Belki bu ihtilafın semeresi mesela kişinin hanımına birden üçe kadar boşsun şeklindeki sözünde çıkabilir. Zira bu durumda bu kişinin hanımı İmam Ebu Hanife'ye göre iki, İmameyn'e göre üç ve İmam Züfer'e göre ise bir talakla boş olacaktır.

BOŞANAN EŞLERİN YENİDEN BİRLEŞMESİ

Netice olarak soruda ifade edilen şekildeki bir boşamanın neticesi **beynûnet-i kübrâ** ve **hürmet-i galîzadır**. Yani bu şekilde boşanan bir kadının imamlarımızın tamamına göre başka bir kocayla evlenip de onunla cinsel ilişkiye girmeksizin kendisini boşanmış olan

birinci kocayla evlenmesi söz konusu değildir.

[1] Bkz. Burhanuddin el-Merġinani, el-Hidaye (Fethu'l-Kadir ile) IV/18 Daru'l-Fikr, Beyrut-Lübnan